

Sygn. akt V CK 302/04

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 16 grudnia 2004 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Strus (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Grzelka

SSN Hubert Wrzeszcz

Protokolant Piotr Malczewski

w sprawie z powództwa D.K.

przeciwko Skarbowi Państwa - Kuratorium Oświaty

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 16 grudnia 2004 r.,

kasacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 6 lutego 2004 r., sygn. akt [...],

oddala kasację.

Uzasadnienie

Zaskarżony wyrok został wydany na podstawie następujących istotnych okoliczności:

Powód doznał w okresie dzieciństwa uszkodzenia zdrowia. Za szkodę odpowiada Skarb Państwa – Kuratorium Oświaty. W 1983 r. została zasądzona na jego rzecz renta, której wysokość w 1998 r. ustalono w kwocie 1220 zł miesięcznie. Ze względu na uszkodzenie wzroku w oku prawym, powód jest uznany na okres do 31 lipca 2006 r. za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym, z zaleceniem odpowiedniego zatrudnienia wykluczającego pracę ciężką fizycznie lub psychicznie, pracę na wysokości, w ruchu pojazdów i maszyn. W okresie od 1998 do 2000 r. był zarejestrowany jako bezrobotny i wykreślony z rejestru z powodu nie zgłoszenia się na badanie kontrolne (z powodu pobytu w szpitalu). D.K. cierpi na schorzenia oka lewego, kręgosłupa i serca, jednak te dolegliwości nie pozostają w związku z wypadkiem, za który odpowiedzialność ponosi pozwany.

Sąd pierwszej instancji uznał, że zmiany wysokości średniego wynagrodzenia ogłaszane urzędowo oddają sytuację gospodarczą w kraju i poziom zamożności społeczeństwa, dlatego uznał je co do zasady i wysokości za właściwy wskaźnik zmiany stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 k.c. w postaci uznawanego w orzecznictwie sądowym obniżenia wartości pieniądza. Dlatego uwzględniając powództwo podwyższył zasądzoną w 1998 r. rentę o różnicę między rentą wypłaconą w każdym miesiącu a średnim wynagrodzeniem za poprzedni kwartał, w okresie od 11 sierpnia 2000 r. do 11 września 2003 r. wraz z odsetkami ustawowymi. Na przyszłość jej wysokość została ustalona w kwocie 2225 zł miesięcznie.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy uwzględnił apelację powoda. W uzasadnieniu stwierdził, że zmiana siły nabywczej pieniądza jest tylko jedną z okoliczności usprawiedliwiających ocenę, że doszło do zmiany stosunków.

W rozpoznawanej sprawie konieczne było wyjaśnienie rzeczywistej treści stosunków faktycznych, wśród nich rozmiaru doznanej szkody, tj. porównania uzyskiwanej renty z zarobkami, które prawdopodobnie mógłby osiągnąć powód, gdyby nie uległ wypadkowi.

Wykorzystany w postępowaniu odwoławczym dowód w postaci informacji Powiatowego Urzędu Pracy pozwolił ustalić, że osoba z wykształceniem wyższym niż uzyskał powód, obsługująca komputer i znająca język angielski mająca przy tym staż pracy może oczekiwać wynagrodzenia na poziomie co najwyżej 800 zł brutto. Dlatego żądanie przyznania renty po jej podwyższeniu do kwoty przekraczającej 2000 zł Sąd uznał za nieusprawiedliwione, tym bardziej przy uwzględnieniu stopy bezrobocia i trudności w uzyskaniu zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne. Nie nastąpiła zatem zmiana stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 k.c..

W kasacji powód w ramach pierwszej podstawy zarzucił naruszenie art. 907 § 2 i 444 § 2 k.c. przez błędną wykładnię. Drugą podstawę wypełnić miało naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez pominięcie orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania Niepełnosprawności z 15 lipca 2003 r. oraz naruszenie art. 365 § 1 i 366 k.p.c. polegające na wyrażeniu oceny, że mimo zmiany stosunków (tu powód zakłada, że nastąpiła zmiana stosunków) poprzednio ustalona renta pełni funkcje odszkodowawcze. Skarżący wnosił o zmianę bądź uchylenie zaskarżonego wyroku oraz zasądzenia kosztów procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W kasacji bezpodstawnie przypisano sądowi orzekającemu w drugiej instancji pogląd przedstawiany w ramach zarzutu naruszenia art. 907 § 2 k.c. i powtórzony przy formułowaniu drugiej podstawy.

Sąd orzekający nie odmówił znaczenia zmianie siły nabywczej pieniądza, wyraźnie bowiem stwierdził, że renta wyrównawcza nie może być ustalana i podwyższana w oderwaniu od rzeczywistych możliwości zarobkowych poszkodowanego przy założeniu, że nie doznałby szkody. Stanowisko to jest trafne i zostało dostatecznie uzasadnione kompensacyjnym charakterem tej renty. Z tego Sąd orzekający wywiódł następny prawidłowy wniosek o istnieniu związku możliwego (a nie

koniecznego) między spadkiem siły nabywczej pieniądza a podwyższeniem renty. Oczekiwany przez skarżącego skutek może być przyjęty dopiero w razie ustalenia, że nie nastąpiła również zmiana stosunków usprawiedliwiająca jej zmniejszenie. W razie wystąpienia różnorodnych zjawisk w stosunkach ekonomicznych lub osobistych poszkodowanego, wpływających na ocenę wysokości szkody wyrównywanej rentą należy dokonać ich porównania i dostosować treść orzeczenia do jego wyniku.

W rozpoznawanej sprawie, według dokonanych ustaleń, nie podważanych przez skarżącego w sposób odpowiadający regułom kontroli kasacyjnej (por. art. 393¹¹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 393¹ pkt 2 k.p.c.) wzrost średniego wynagrodzenia wyrażał spadek wartości pieniądza, chociaż teoretycznie mógł wyrażać także wzrost zamożności społeczeństwa. Jednocześnie wysoki poziom bezrobocia doprowadził do deprecjacji pracy ludzkiej, wyrażającej się w gwarantowaniu przez pracodawców kwoty 800 zł miesięcznie dla osób zdrowych, z podobnymi umiejętnościami jak powód, lecz z wyższym poziomem wykształcenia i stażem pracy. Przyjmując – ze względu na brak odmiennych ustaleń – owe braki powoda jako skutek urazu dokonanego w dzieciństwie, a nie późniejszych schorzeń nie związanych z urazem, należy uznać prawidłowość wniosku przedstawnego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że powód nie wykazał prawdopodobieństwa osiągnięcia wyższych dochodów niż otrzymywana dotychczas renta w kwocie 1220 zł. Powyższe stwierdzenie prowadzi do uznania za nieusprawiedliwiony również zarzut naruszenia art. 444 § 2 k.c., ze względu na porównywanie przez skarżącego z hipotezą tego przepisu stanu faktycznego stwierdzonego przez siebie, a nie stanu przyjętego za podstawę zaskarżonego wyroku.

Oceniając zarzuty przytoczone w ramach drugiej podstawy kasacji (art. 393¹ pkt 2 k.p.c.) należy również uznać je za nie uzasadnione. Sąd orzekający nie pominął orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania Niepełnosprawności z dnia 15 lipca 2003 r., skoro przedstawił je na str. 5 odpisu uzasadnienia wyroku. Zarzut dotyczący art. 365 § 1 k.p.c. i 366 k.p.c. jest nieusprawiedliwiony. Naruszenie tych przepisów mające wpływ na treść wyroku nastąpiłoby, gdyby sąd w sprawie rozpoznawanej orzekł, że w wyroku z 1998 r. zasądzono rentę przewyższającą wówczas szkodę. Tymczasem w uzasadnieniu zaskarżonego

orzeczenia stwierdzono, że odszkodowawczy charakter renty nie pozwala uwzględnić żądania jej podwyższenia, jeśli z innych ujawnionych okoliczności wynika, że w chwili orzekania i w okresie objętym powództwem należałoby się powodowi renta niższa od dotychczas zasądzonej. Stanowi to fragment uzasadnienia uchwały SN z 20 kwietnia 1999 r., III CZP 58/94, a w odniesieniu do przedmiotu zaskarżonego rozstrzygnięcia może oznaczać tylko to, że sąd nie dopatrył się podstaw do jej podwyższenia i wydał rozstrzygnięcie właściwe, zarówno sytuacji, gdy powodowi według oceny z chwili orzekania należałoby się renta w dotychczasowej wysokości lub w niższej kwocie.

Odmienna interpretacja dopatrująca się w tym zdaniu rozstrzygnięcia o sprawie prawomocnie zakończonej jest nieuzasadniona.

Nie znajdując uzasadnionej podstawy kasacyjnej Sąd Najwyższy stosownie do art. 393¹² k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.